

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Приймальної комісії
ДЗВО «Донбаський державний
педагогічний університет»
Протокол № 5
від «25» березня 2020 р.
Голова Приймальної комісії

«РЕКОМЕНДОВАНО»

Вченою радою факультету
початкової, технологічної та
професійної освіти
Протокол № 5
від «24» с 2020 р.

_____ Омельченко С. О

М.П.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**

**для вступників на 2-ий курс
денної (заочної) форми навчання факультету
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОЇ, ТЕХНОЛОГІЧНОЇ
ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**для здобуття бакалаврського рівня вищої освіти
за спеціальністю 013 Початкова освіта**

на базі раніше здобутого ступеня молодшого спеціаліста, бакалавра, магістра
за іншим напрямом підготовки /спеціальністю

Укладачі програми:

Л. Г. Гаврілова – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики початкової освіти.

І. А. Хижняк – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії і практики початкової освіти, декан факультету початкової, технологічної та професійної освіти.

3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма призначена для проведення тестування вступників на факультет початкової, технологічної та професійної освіти. Програма має на меті зорієнтувати вступників на денну та заочну форми навчання на базі раніше здобутого ступеня молодшого спеціаліста, бакалавра, магістра за іншим напрямом підготовки /спеціальністю на усвідомлення змісту й мети своєї майбутньої професійної діяльності та прийняття на себе низки суспільно вагомих обов'язків.

Під час її підготовки було враховано основні теми, які вивчаються в курсі «Вступ до спеціальності». У програмі відображено основні вимоги до рівня і змісту знань, які можна пред'явити до вступників до педагогічного ЗВО.

Вступникам слід об'єктивно оцінити свої можливості для майбутньої педагогічної діяльності, проаналізувати й уточнити, які професійно важливі якості необхідно сформулювати під час професійної підготовки, а які – самостійно, у процесі реальної педагогічної діяльності. Майбутній педагог повинен володіти загальною культурою інтелектуальної діяльності (мислення, пам'яті, сприйняття, уваги), культурою поведінки і спілкування, зокрема й педагогічного. Обов'язковою передумовою і основою успішної діяльності педагога є розуміння учня як такої ж самоцінної, рівнозначної особистості, як власне «Я»; знання закономірностей поведінки і спілкування. Стосовно цього, вступники мають реально оцінити свою здатність розуміти і приймати учня незалежно від того, чи співпадають їх ціннісні орієнтації, моделі поведінки і оцінки.

Програма містить найбільш важливі проблеми для обговорення із зазначенням їх конкретного змісту та список рекомендованої для підготовки літератури. Комплекс запитань дозволить виявити намагання вступника безперервно удосконалювати свої професійні здібності у галузі педагогічної освіти в процесі засвоєння професійно необхідних знань і вмінь та ефективного їх застосування в межах майбутньої професійної діяльності.

У процесі фахового іспиту виявляються: мотиви і усвідомленість вибору професії, спеціальності, ЗВО, бажання займатися професійною діяльністю; усвідомлення значущості професії для суспільства, держави, розуміння перспективи розвитку і вимог, що ставляться до спеціаліста; досягнення у навчальній та громадській роботі; знання абітурієнтами основ педагогіки, закономірностей розвитку педагогічної науки, розуміння процесів, які відбуваються у початковій школі України в останні роки; ціннісні орієнтації абітурієнта; організаторські, лідерські здібності, тип характеру, темпераменту та ін.; схильність до професії; хто такий вчитель початкових класів?

Оцінювання результатів іспиту здійснюється атестаційною комісією на основі розроблених тестових завдань, що пропонуються програмою та вміщуються в білеті.

Послідовність тем дається відповідно до логіки і етапності розвитку педагогічного процесу в реальній дійсності від висунення мети до отримання і оцінки результатів. Під час опанування курсу студент повинен знати: тенденції розвитку сучасної освіти, її пріоритетні напрями і шляхи реалізації; теоретико-методологічні основи теорії виховання та навчання; основні ідеї, концепції, теорії

педагогічного процесу в сучасній школі; основні методологічні закономірності і структуру освітнього процесу.

4. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне фахове випробування містить комплекс тестів, які дозволяють виявити рівень підготовки, рівень сформованості професійних компетентностей для виконання виробничих функцій, зазначених в освітньо-кваліфікаційній характеристиці ступеня вищої освіти магістра.

5. СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК БІЛЕТА

Білет вміщують тестові завдання з педагогіки початкової освіти, сформульовані з урахуванням специфіки майбутньої педагогічної діяльності фахівця початкової школи.

Зразок білета

Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет» Факультет початкової, технологічної та професійної освіти БІЛЕТ № 1 ФАХОВОГО ІСПИТУ	
для здобуття рівня	<u>бакалавра</u>
за спеціальністю	<u>013 Початкова освіта</u>
<p>1. Факти і явища системи, які відображають ставлення учнів до навчання і освіти, керівництво цією системою у загальній структурі педагогічного процесу системи загальної освіти, становлять...</p> <p>а) завдання дидактики; в) предмет дидактики; б) об'єкт дидактики; г) суб'єкт дидактики.</p> <p style="text-align: right;">2 бали</p>	
<p>2. Професійно-особистісна якість педагога, що характеризується потребою у спілкуванні, здатністю легко вступати в контакт, викликати позитивні емоції у співрозмовників, відчувати задоволення від спілкування – це:</p> <p>а) компетентність; б) комунікативність; в) емоційність; г) рефлексивність.</p> <p style="text-align: right;">2 бали</p>	
<p>3. До вищих державних органів управління вищою освітою в Україні належить:</p> <p>а) Верховна Рада; б) Вища атестаційна комісія; в) Міністерство освіти і науки; г) Державна акредитаційна комісія;</p> <p style="text-align: right;">2 бали</p>	
<p>4. Згідно з вимогами Європейської кредитно-трансферної системи, кредит:</p> <p>а) передбачає всі види навчальної діяльності, необхідні для завершення повного року академічного навчання у закладі; б) це одиниця виміру обсягу навчального навантаження, необхідного середньому</p>	

студентові для повного оволодіння визначеними результатами навчання (компетентностями).

в) кредит обмежується лише аудиторними годинами (лекції, практичні, семінарські заняття, консультації, екзамени), а не ґрунтується на повному навантаженні студента.

г) має ціну – 36 академічних годин.

2 бали

5. Навчальна діяльність учня (студента) – це...

а) самоосвіта;

б) навчання;

в) освіта;

г) викладання.

2 бали

6. Безпомилково виконувані, доведені до автоматизму навчальні дії називають...

а) звичками;

в) узагальненими уміннями;

б) навичками;

г) алгоритмічними уміннями.

2 бали

7. Дії, що регулюються за допомогою формул, моделей, алгоритмів, належать до...

а) практичних умінь;

в) узагальнених знань;

б) теоретичних умінь;

г) алгоритмічних умінь.

2 бали

8. Видатний український учений-педагог Григорій Вашенко є автором праці:

а) «Загальні методи навчання»;

в) «Велика дидактика»;

б) «Людина як предмет навчання»;

г) «Створимо школу».

2 бали

9. Надайте визначення поняття «інтерактивне навчання»

а) сучасна технологія навчання, яка використовується у вивченні іноземних мов;

б) навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

в) навчання у співпраці, де викладач і студент є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання;

г) навчання, побудоване на активній комунікації викладача зі студентами.

2 бали

10. Із впровадженням Нової української школи пов'язані основні зміни у:

а) змісті навчання;

б) терміні навчання;

в) віці учнів на початок навчання;

г) методах навчання.

2 бали

11. В Україні початкова школа приймає дітей з...

а) 4-х років;

б) 5-ти років;

в) 6-ти років;

г) 7-ми років.

2 бали

12. За шкалою ECTS оцінка FX означає;

а) відмінно;

б) добре;

- в) задовільно;
- г) незадовільно з можливістю повторного складання за умови виконання певної додаткової роботи;
- д) незадовільно з обов'язковим повторним курсом.

2 бали

13. Культура навчальної праці студентів охоплює

- а) грамотне складання розкладу занять;
- б) володіння ефективними прийомами розумової діяльності;
- в) уміння планувати навчальну роботу;
- г) знання правил збереження і підвищення розумової працездатності;
- д) відвідування занять.

2 бали

14. Які фактори впливають на розумову працездатність студента:

- а) тривалість сну;
- б) день тижня;
- в) колір стін приміщення, у якому він працює;
- г) тривалість розумової праці;
- д) систематичність.

2 бали

15. До основних видів знань належать:

- а) основні терміни і поняття;
- б) основні закони науки;
- в) теорії;
- г) факти щоденної дійсності й наукові факти;
- г) оцінні знання;
- д) знання про способи діяльності;
- е) теоретичні знання.

2 бали

16. Кількість передбачених програмою знань про об'єкт вивчення – це...

- а) оперативність знань;
- в) усвідомлення знань;
- б) повнота знань;
- г) глибина знань.

2 бали

17. Яке з наведених визначень, на Вашу думку, найповніше розкриває сутність загальнодидактичної категорії «навчання»?

- а) навчання – це процес здобуття освіти, у якому взаємодіють учитель та учень;
- б) навчання – цілеспрямований процес передавання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини;
- в) навчання – це єдність процесів викладання й учіння (викладання – це процес, що здійснюється учителем, а учіння – це процес діяльності учня);
- г) навчання – цілеспрямована взаємодія вчителя й учнів, у процесі якої засвоюються знання, формуються вміння й навички.

2 бали

18. Обчислювальні, вимірювальні, алгоритмічні, конструктивно-технічні, графічні вміння і навички, моделювання, програмування належать до...

- а) узагальнених умінь і навичок;
- в) аналітичних умінь і навичок;
- б) конкретних умінь і навичок;
- г) порівняльних умінь і навичок.

2 бали

19. Здатність людини свідомо діяти на основі засвоєних знань називають...

- а) діяльністю;
- б) знаннями;

- в) умінням;
- г) компетентністю.

2 бали

20. Правила оперування поняттями, що є результатом аналізу синтезу, належать до...

- а) теоретичних умінь;
- б) алгоритмічних умінь і навичок;
- в) конкретних умінь і навичок;
- г) узагальнених умінь і навичок.

2 бали

21. Готовність і вміння учня застосувати набуті знання в конкретних ситуаціях характеризують як...

- а) оперативність знань;
- в) глибину знань;
- б) повноту знань;
- г) гнучкість знань.

4 бали

22. Бібліографічний опис – це

- а) чіткий запис даних про книгу, її автора, назву, місце видання і видавництво, рік видання, кількість сторінок, серію тощо
- б) записи допоміжного характеру, статистичні таблиці, дані, дати, події, різноманітний ілюстративний матеріал, що дасть змогу краще проаналізувати думки, виявити суперечності, аргументувати певні положення, твердження
- в) оцінка всього друкованого тексту або його частин, а також інформація, яка є важливою, оригінальною, новою, знадобиться пізніше
- г) дослівний уривок з іншого твору; вислів, який наводять для підтвердження або заперечення певної думки з дотриманням усіх особливостей чужого висловлювання і посиланням на його джерело

4 бали

23. Професіограма вчителя – це...

- а) певний порядок поведінки вчителів, що забезпечує узгодженість дій у суспільних стосунках, обов'язкове засвоєння і виконання особистісно встановлених правил;
- б) перелік морально-духовних надбань, набутих попередніми поколіннями, які визначають основу поведінки і життєдіяльності окремого вчителя або групи вчителів;
- в) чітко окреслена система знань, умінь і навичок, якими людина оволодіває у певному навчальному закладі, зокрема, педагогічному;
- г) суб'єктивна здатність вчителя здійснювати доцільно орієнтовану діяльність, що дає змогу забезпечувати активну діяльність у професійному середовищі.
- д) якості особистості, якими він має володіти, а також знання, уміння, навички, необхідні для виконання педагогічних функцій

4 бали

24. Анотація – це...

- а) чіткий запис даних про книгу, її автора, назву, місце видання і видавництво, рік видання, кількість сторінок, серію тощо
- б) стислий, короткий виклад змісту книги, статті
- в) оцінка всього друкованого тексту або його частин, а також інформація, яка є важливою, оригінальною, новою, знадобиться пізніше
- г) дослівний уривок з іншого твору; вислів, який наводять для підтвердження або заперечення певної думки з дотриманням усіх особливостей чужого висловлювання і посиланням на його джерело.

4 бали

25. Нормативний документ, який складається ЗВО на основі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення,

конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми і засоби проведення поточного та підсумкового контролю це – ...

- а) навчальна програма;
- б) робоча навчальна програма;
- в) навчальний план;
- г) робочий навчальний план;
- д) індивідуальний навчальний план студента.

4 бали

Разом 60 балів

Таблиця переведення у 200 бальну систему

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
100	102	104	106	108	110	112	114	116	118	120	122	124	126	128	130	132
27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
134	136	138	140	142	144	146	148	150	152	154	156	158	160	162	164	166
44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
168	170	172	174	176	178	180	182	184	186	188	190	192	194	196	198	200

Голова атестаційної комісії

Хижняк І.А.

Голова приймальної комісії

Омельченко С.О.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фаховий іспит (100 – 200 балів).

Кількість тестових завдань у білетах – 25, з них 20 питань оцінюються по 2 бали за кожне та 5 питань по 4 бали за кожне (тобто всього 60 балів).

Мінімальна кількість балів – 10 балів.

Переведення в 200 бальну систему здійснюється наступним чином:

<i>Бали отримані на випробуванні</i>	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
<i>Бал, що вноситься до відомості</i>	100	102	104	106	108	110	112	114	116	118	120	122	124	126	128	130	132
<i>Бали отримані на випробуванні</i>	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
<i>Бал, що вноситься до відомості</i>	134	136	138	140	142	144	146	148	150	152	154	156	158	160	162	164	166
<i>Бали отримані на випробуванні</i>	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
<i>Бал, що вноситься до відомості</i>	168	170	172	174	176	178	180	182	184	186	188	190	192	194	196	198	200

7. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВИПРОБУВАННЯ

1. Основні якості людини з вищою педагогічною освітою. Чому Ви вирішили обрати професію вчителя початкових класів? Що вплинуло на Ваш вибір?
2. Як Ви довідалися про наш університет і професію вчителя початкової школи? Чим вона Вас привабила? Чи є серед Ваших знайомих випускники ДЗВО «Донбаський державний педагогічний університет»?
3. Завдання педагогічної освіти у ЗВО. Чим, на Ваш погляд, права та обов'язки студентів – майбутніх учителів початкових класів – відрізняються від Вашого попереднього студентського досвіду?
4. Призначення вчителя, професійна майстерність вчителя початкової школи. Які причини Вашого рішення змінити напрям підготовки? Що спільного у професії, яку ви вже маєте, з професією вчителя початкової школи?
5. Що Ви знаєте про фахову підготовку бакалавра – учителя початкових класів? Чим займаються фахівці цієї галузі? Чим характеризується, на вашу думку, діяльність студента заочної форми навчання педагогічної спеціальності? Де Ви плануєте працювати після закінчення нашого університету?
6. Стили навчання в початкових класах. Діяльність педагога початкової школи в сучасних умовах. Чи намагалися Ви вирішувати які-небудь проблеми, пов'язані з діяльністю вчителя початкових класів? Якщо так, то які?
7. Вимоги до особистості вчителя початкових класів. Людям з яким складом характеру треба опікуватися проблемами навчання, виховання і розвитку молодшого школяра?
8. Рівні педагогічної майстерності вчителя початкової школи. Чи вам доводилося спілкуватися з професіоналами початкової освіти, окрім свого навчання у школі? Як часто і в яких випадках? Назвіть прізвища відомих Вам фахівців у цій галузі.
9. Навчально-виховна робота вчителя-класовода. Методична робота педагога. Педагогічне спілкування. Який безпосередній вплив на життєдіяльність дитини-молодшого школяра може здійснювати вчитель початкових класів?
10. Творчий характер педагогічної діяльності. Педагогічні здібності та вміння вчителя початкових класів. Охарактеризуйте свого першого вчителя, якщо пам'ятаєте його риси і якості.
11. Нормативні державні документи в галузі початкової освіти. Права та обов'язки працівників загальноосвітнього навчального закладу.
12. Особливості розвитку дитини в молодшому шкільному віці. Особистість молодшого школяра, його права і обов'язки.
13. Творчість учнів у школі. Робота з обдарованими дітьми. Творчі методи у викладанні.
14. Система роботи вчителя початкової школи. Творчість у діяльності педагога. Рівні творчості. Наукова діяльність учителя початкових класів.
15. Культура спілкування вчителя з учнями. Вимоги до спілкування на уроці. Уміння вчителя керувати своєю емоційно-вольовою сферою під час спілкування.

16. Індивідуальний стиль спілкування педагога. Спілкування з батьками учнів. Дотримання етикету під час спілкування.
17. Проблеми у спілкуванні вчителя з молодшими школярами на сучасному етапі. Чому вчителів початкових класів називають доленосними людьми, а жінок-вчителів – мамами?
18. Оцінка як стимул підтримки інтересу молодших школярів до предмета. Як сучасному педагогу завоювати авторитет у дітей?
19. Особливості спілкування в педагогічному колективі. Вплив настрою педагога на розвиток взаємин у колективі. Дружба. Плітки. Конфлікти. Види конфліктів.
20. Культура мовлення вчителя. Унормованість української мови. Мистецтво красномовства. Повтори. Виразність мови і мовлення. Уміння триматися перед аудиторією.
21. Поняття культури навчальної праці в початковій школі. Техніка особистої праці вчителя. Культура зовнішнього вигляду вчителя початкових класів.
22. Вимоги до ерудиції сучасного педагога початкової школи. Чи читали Ви літературу, пов'язану з майбутньою професією? Якщо читали, то яку? Які риси вчителя початкової школи вас в них привабили?
23. Використання принципу педагогічного співробітництва у діяльності вчителя початкових класів. Єдність вимог школи, сім'ї і суспільства.
24. Творчість учителя у вирішенні педагогічних завдань. Вивчення педагогічного досвіду. Є серед Ваших знайомих чи родичів люди, що мають відношення до цієї професії? Де, на Ваш погляд, можуть працювати сучасні фахівці в галузі початкової освіти?
25. Якою мірою Ви володієте комп'ютером, іноземною мовою, навичками малювання, художньої праці, співів? Як ви вважаєте, яку роль відіграють ці навички у роботі вчителя початкових класів?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бібік Н. М., Вашуленко М. С., Мартиненко В. О. та ін. Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2014. 346 с.
2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / укл. О.В. Більська. Вінниця : ТД «Едельвейс и К», 2012. 296 с.
3. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. 2-ге вид, перероб., доп. Київ : Академвидав, 2007. 616 с.
4. Довга Т. Я. Імідж сучасного вчителя: навч.-метод. посібн. Кіровоград : ПП «Ексклюзив-Систем», 2014. 144 с.
5. Корчак Я. Як любити дитину / пер. з польськ. О. Замойська. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 207 с.
6. Рацул А. Б., Довга Т. Я. Педагогіка : інформативний виклад: навч. посібн. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2016. 344 с.
7. Садкіна В. І. Маленькі секрети учительського успіху : навчаємо з радістю. Харків: Основа, 2016. 144 с.
8. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. 168 с.